

Research Paper

Comparison of Self-control With Bullying–Victim Behavior in Students with or without Learning Disability

Maryam Ezatibabi¹ , Ghader Ghasemi^{*2}

1. Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran
2. Department of Mathematics and Applications, Faculty of Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran

Citation: Ezatibabi, M., & Ghasemi, Gh. (2021). [Comparison of Self-Control With Bullying–Victim Behavior in Students with or without Learning Disability (Persian)]. *Journal of Learning Disabilities*. 10(3):356-365. <https://doi.org/10.32598/JLD.10.3.5>

<https://doi.org/10.32598/JLD.10.3.5>

Article Info:

Received: 07 Sep 2020

Accepted: 20 Jan 2021

Available Online: 01 Apr 2021

Keywords:

Self-control, Bullying-Victim Behavior, Learning Disability

ABSTRACT

Objective This study aimed to compare self-control with bullying-victim behavior in students with and without learning disabilities.

Methods This research is a causal-comparative study. The statistical population of this study was all female and men students with learning disorders who were referred to Germe learning disability centers. As the sample, 30 students were selected through the available sampling method, and 30 normal students were randomly selected in a multi-stage cluster of primary school girls and boys in Germe. Tangney Self-Control Questionnaire and Olvicious bullying-victim questionnaire were used to collect data. The data were analyzed by multivariate analysis of variance (MANOVA).

Results The results showed that students with learning disabilities were significantly different in self-control and bullying-victim behavior from normal students ($P < 0.001$); consequently, these students have less self-control and more bullying-victim behavior than normal students.

Conclusion The study results showed that students with learning disabilities have a higher risk of developing behavioral problems (bullying-victimization). Therefore, it is necessary to provide parents and educators with academic programs to prevent the outbreak of behavior disorders and diagnose and treat them on time.

Extended Abstract

1. Introduction

In recent years, the issue of learning disabilities among students has attracted the attention of many scientists and education professionals (Ghanbari., et al, 2016). Afrooz (2016) states that learning disabilities are cognitive impairments that affect students in one mind area, such as understanding speech, writing, listening, reading, or arithmetic. On the other hand, schools and educa-

tional settings are places where educational challenges, barriers, and pressures are the enduring reality of life, and research supports this (Martin & Marsh, 2008).

One variable that is likely to be impaired in people with learning disabilities is self-control. The concept of self-control, developed by Schneider (1974), means how flexible or stable a person is in his position (Kaushal & Kwantes, 2006; quoted from Etebarian & Poroli, 2009). Abolghasemi., Barzegar, & Roostamogli (2014) showed that self-control training significantly increases students' life satisfaction with math disorders. This study showed that

* Corresponding Author:

Ghader Ghasemi, PhD

Address: Department of Mathematics and Applications, Faculty of Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran

E-mail: g_ghasemi@uma.ac.ir

self-control education is an effective method to improve the quality of life of students with math disorders, which is consistent with the results of research by Klassen (2010), Zahid, Rajabi & Omid (2012), Kakavand (2006) and Bard, Scott & Hamil (2009).

Another variable associated with learning disabilities is Bullying-victim behavior. Bullying is a form of aggressive behavior common among students and is often characterized by repetition and inequality of power. Victim-bullying means that a student repeatedly commits bullying due to pressure and negative activities of one or more other students or is threatened and harassed as a victim of bullying behaviors (Olweus, 2003). The results of some studies (Hughes, & Dawson, 1995) showed that people with learning disabilities reported their school experience as horrible; they reported that they did not receive any help for their academic problems and were rejected and ridiculed by their peers, this can reduce the self-esteem and self-concept of these children and provide the ground for negative internal and external reactions (Leary, Schrendorfer, & Haupt, 1995) which can be considered in line with findings of Bryan (1976), Bryan, Pearl, Donahue, & Pepum, (1983).

This study aimed to compare self-control with bullying-victim behavior in students with and without learning disabilities.

2. Method

This research was applied in terms of aim and descriptive-causal-comparative in terms of information collection. The statistical population included all male and female high school students in Germe City in the academic year of 2019-2020. From this population, 60 individuals (30 normal students) were selected by the multi-stage cluster sampling method and (30 students with learning disabilities) by the available method.

Tools

Self-control Questionnaire: This test was prepared by Tangney et al. (2004) and had 36 items. This test is based on previous tools to address the shortcomings of questionnaires designed to measure self-control. The answers to the 36 scale expressions in a Likert scale are 5 degrees "not similar at all=1", "a bit similar=2", "no comments=3", "many similarities=4," and "too much similarity=5". In the research of Arianpour et al., Cronbach's alpha level of self-control is 0.87, and the structural validity of the self-control evaluation scale has been reported very well.

Olivia's Bullying-Victim Questionnaire: to translate bullying in school, the Persian translation of the Olivios (1996) Bullying Questionnaire can be used. The Bullying Questionnaire is a victim of a series of self-report questionnaires developed in 1986 by Don Olivios and revised in 1996. This questionnaire consists of 40 questions on a Likert scale that addresses bullying experiences over the past two months. The validity and reliability of the questionnaire were reported in 1994 by the manufacturer of the questionnaire through an internal correlation of 0.8 and 0.9.

3. Results

Information about the analysis of descriptive statistics based on the mean and standard deviation of the studied variables is given in Table 1. MANOVA multivariate analysis of variance was used for inferential analysis and the study of research hypotheses. Table 2 shows the homogeneity matrix. The results of Table 2 show that the box test confirms the assumption of matrix-Sriables of self-control, victim behavior, and bullying behavior (BoxM-15.147, P=0.147). Table 3 shows the results of MANOVA on the mean of self-control, victim behavior, and bullying behavior in students with learning disabilities. The results of Table 3 show that there is a difference between the two groups of students with and without learning disabilities and the mean scores of self-control ($F=98.253$), bullying ($F=6.601$), and victim behavior ($F=12.712$) in students with learning disabilities are significantly less, more, and more than normal students, respectively.

4. Discussion

The study aimed to compare self-control with bullying-victim behavior in students with and without learning disabilities. This study showed that the mean scores of self-control and bullying-victim behavior were significantly lower, higher, and higher in students with learning disabilities. Research findings indicate a difference in students' self-control scores with and without learning disabilities. This means that students with learning disabilities experience less self-control than normal students. These findings can be considered in line with the finding of Abolghasemi et al. (2014); Zahid et al. (2012); Klassen (2010), Bard et al. (2009), and Falk et al. (1994). Explaining the results, the students with learning disabilities receive less positive feedback and more failures than normal students; it seems justified that students with learning disabilities have less self-control than normal students.

Another result of the present study is the difference in the score of bullying-victim behavior of students with

learning disabilities. The score of bullying–victim behavior in students with learning disabilities is higher. These findings can be considered in line with those of Leary et al. (1995), Kissner et al. (1989), Bryan (1976), Hughes et al. (1995), and Yu et al. (2006). Also, Yu et al. (2006) found that children with learning disabilities are twice as likely as children without learning disabilities to have significant behavioral problems. Learning disabilities are one of the most effective underlying causes of bullying behaviors. Students are also at risk for learning disabilities. Given the above data and the lack of research in this field, and the high prevalence of learning disabilities in students, economic, social, educational, and family burned and harmful consequences of these disorders, seek to help identify better and ultimately appropriate treatment and education strategies.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles are considered in this article. The participants were informed of the purpose of the research and its implementation stages. They were also assured about the confidentiality of their information and were free to leave the study whenever they wished, and if desired, the research results would be available to them.

Funding

This research did not receive any grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors.

Authors' contributions

All authors equally contributed to preparing this article

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

مقایسه خودکنترلی و رفتار قلدری-قربانی در دانش‌آموزان دچار اختلال یادگیری خاص و دانش‌آموزان بهنجار

مریم عزتی‌بابی^۱، *قادر قاسمی^۲

۱. گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

۲. گروه ریاضیات و کاربردها، دانشکده علوم، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه خودکنترلی و رفتار قلدری-قربانی در دانش‌آموزان دچار اختلال یادگیری خاص و دانش‌آموزان بهنجار انجام شده است.

روش‌ها: این پژوهش توصیفی و از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری آن، همه دانش‌آموزان دختر و پسر دچار ناتوانی یادگیری مراجعه‌کننده به مراکز اختلالات یادگیری شهرستان گرمی بودند که از بین آن‌ها سی نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و همچنین تعداد سی نفر از دانش‌آموزان عادی به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای از مدارس متوسطه اول شهرستان گرمی انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه خودکنترلی تانجی و پرسش‌نامه قلدری-قربانی اولیوس استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از واریانس چند متغیره (مانوا) استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان‌دهنده تفاوت معنادار در خودکنترلی و رفتار قلدری-قربانی بین دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری و دانش‌آموزان عادی بود ($P < 0/01$)، بدین ترتیب که این دانش‌آموزان خودکنترلی کمتر و رفتار قلدری-قربانی بیشتری نسبت به دانش‌آموزان عادی دارند.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه نشان داد که دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری خطرپذیری بیشتری برای ابتلا به مشکلات رفتاری (قلدری-قربانی) دارند. از این رو، ارائه برنامه‌های آموزشی به والدین و مربیان به منظور پیشگیری از بروز اختلالات رفتاری و تشخیص و درمان به موقع آن ضروری است.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۷ شهریور ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش: ۰۱ بهمن ۱۳۹۹

تاریخ انتشار: ۱۲ فروردین ۱۴۰۰

کلیدواژه‌ها:

خودکنترلی، رفتار قلدری-قربانی، ناتوانی یادگیری

مقدمه

مشکل می‌کند. از طرف دیگر، مدارس و محیط‌های آموزشی مکان‌هایی هستند که در آن چالش‌های تحصیلی، موانع و فشارها، حقیقت پایدار زندگی بوده و پژوهش‌های انجام‌شده به‌طور واضح این امر را حمایت می‌کند (مارش و مارتین^۱، ۲۰۰۸).

یکی از متغیرهایی که احتمالاً در افراد دچار ناتوانی‌های یادگیری دچار نقص می‌شود، خودکنترلی^۲ است. مفهوم خودکنترلی که در سال ۱۹۷۴ توسط اشنایدر گسترش یافت، به این معنی است که یک شخص در موقعیت خود چقدر انعطاف‌پذیر یا چقدر پایدار است (کاشال و کوانس^۳، ۲۰۰۶؛ به نقل از اعتباریان و پورولی، ۱۳۸۷).

در سال‌های اخیر، مسئله ناتوانی در یادگیری بین دانش‌آموزان توجه بسیاری از دانشمندان و متخصصان تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده است (قنبری، قنبری طالب، باگریان و ندیری لردجانی، ۱۳۹۴). اختلالات یادگیری به ضعف قابل توجه دانش‌آموز از لحاظ آموزشی، بالینی در دروس مرتبط با دیکته، خواندن و حساب اطلاق می‌شود که بالطبع، دیگر مسائل آموزشی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار داده و با پیامدهای روانی و اجتماعی نامساعدی می‌تواند همراه شود (مرادی ثانی و خادمی، ۱۳۹۶).

افروز (۱۳۹۴) اختلالات یادگیری را نوعی نارسایی شناختی می‌داند که دانش‌آموزان در یکی از حوزه‌های ذهنی مانند درک صحیح گفتار، نوشتار، شنیدن، خواندن یا حساب کردن دچار

1. Marsh & Martin
2. Self-control
3. Kaushal & quats

* نویسنده مسئول:

دکتر قادر قاسمی

نشانی: اردبیل، دانشگاه محقق اردبیلی، دانشکده علوم، گروه ریاضیات و کاربردها
رایانامه: g_ghasemi@uma.ac.ir

را هولناک گزارش کردند، آنها گزارش کردند که هیچ کمکی برای مشکلات تحصیلی خود دریافت نمی کردند و مورد طرد و تمسخر همسالان خود قرار می گرفتند که این امر می تواند حرمت خود و خودپنداشت این کودکان را کاهش دهد و زمینه بروز واکنش های درونی و بیرونی منفی را فراهم کند (لری^{۱۰}، اسپرونر و هایت، ۱۹۹۵) که می توان با یافته های برلیان (۱۹۷۶) و برایان، پرل، دوناهو، برایان، و پفلوم^{۱۱} (۱۹۸۳) همسو دانست.

نتایج پژوهش بو، بوکا و کورماک^{۱۲} (۲۰۰۶) حاکی از این بود که کودکان با ناتوانی یادگیری نسبت به کودکان بدون ناتوانی یادگیری دو برابر بیشتر احتمال دارد که سطوح بالایی از مشکلات رفتاری را نشان دهند. پژوهشگران با توجه به مطالب گفته شده و همچنین کمبود پژوهش در این زمینه و شیوع بالای ناتوانی های یادگیری در دانش آموزان، بار اقتصادی، اجتماعی، تحصیلی و خانوادگی و پیامدهای زیان بار این اختلالات، در صدد کمک به شناخت بهتر و درنهایت راهکارهای درمانی و آموزشی مناسب هستند.

پژوهش های موجود از وجود تفاوت های شخصیتی و موقعیتی در افراد با یا بدون ناتوانی یادگیری حکایت دارد؛ بنابراین تاکنون پژوهشی که به طور هم زمان متغیرهای خودکنترلی و رفتار قلدری-قربانی را با دانش آموزان با یا بدون ناتوانی یادگیری مقایسه کند، صورت نگرفته است. همچنین پژوهش حاضر به دنبال افزایش بینش نسبت به این موضوع است که آیا علاوه بر مشکلات موقعیتی و شخصیتی، ناتوانی در یادگیری نیز می تواند خودکنترلی و رفتار قلدری-قربانی را در دانش آموزان تشدید کند؟

در این راستا، پژوهش حاضر سعی در شناخت هرچه بیشتر متغیرهای خودکنترلی و رفتار قلدری-قربانی در دانش آموزان ایرانی و همچنین شناخت بیشتر تفاوت های افراد دچار ناتوانی یادگیری و عادی دارد؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر پاسخ به این سؤال است که آیا بین خودکنترلی با رفتار قلدری-قربانی دانش آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری و دانش آموزان عادی تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش

روش پژوهش، توصیفی از نوع علی-مقایسه ای بود.

جامعه، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری این پژوهش متشکل از همه دانش آموزان دختر و پسر دچار اختلال یادگیری در مقطع متوسطه اول بودند که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ به مراکز اختلالات یادگیری

خودکنترلی را مایر، سالوی، کاروسو، و سیتارنیوس^۴ (۲۰۰۳) تحت عنوان کاربرد صحیح هیجان ها معرفی می کنند و اعتقاد دارند که قدرت تنظیم احساسات موجب افزایش ظرفیت شخص برای تسکین دادن خود، درک کردن اضطراب ها، افسردگی ها یا بی حوصلگی های متداول می شود. افرادی که به لحاظ خودکنترلی ضعیف هستند، دائماً با احساسی ناامیدی، افسردگی و بی علاقه گی به فعالیت دست به گریبان هستند، در حالی که افراد با مهارت زیاد در این زمینه با سرعت بیشتر می توانند ناملایمات را پشت سر گذاشته و میزان مشخصی از احساسات را با تفکر همراه کرده و مسیر درس اندیشه را بپیمایند (صفری، ۱۳۸۷).

در همین راستا ابوالقاسمی، بزرگر و رستم اوغلی (۱۳۹۳)، در پژوهش خود در مورد خودکنترلی به این نتیجه رسیدند که آموزش خودکنترلی، رضایت از زندگی دانش آموزان دچار اختلال ریاضی را به طور معناداری افزایش می دهد. این پژوهش نشان داد که آموزش خودکنترلی برای ارتقای کیفیت زندگی دانش آموزان مبتلا به اختلال ریاضی روش مؤثری است که با نتایج پژوهش های کلاس^۵ (۲۰۱۰)، زاهد، رجبی و امید، (۱۳۹۱)، کاکاوند (۱۳۸۵) و برد، اسکات، دیرینگ و همیل^۶ (۲۰۰۹) همسو است.

همچنین، فالک، بریکهام و لاهمن (۱۹۹۴) در پژوهشی با عنوان ادراک و خودکنترلی: نارسایی یادگیری و مشکلات رفتاری دانش آموزان به این نتیجه رسیدند که دانش آموزان با یا بدون ناتوانی های یادگیری تفاوت معناداری در خودکنترلی دارند.

از متغیرهای مرتبط دیگر با ناتوانی یادگیری رفتار قلدری-قربانی^۷ است. قلدری، شکلی از رفتار تهاجمی است که بین دانش آموزان پدیده ای شایع است و اغلب با تکرار و عدم برابری قدرت مشخص می شود. قلدری می تواند به اشکال مختلف، از قبیل نزاع فیزیکی با دیگران، هل دادن، فراخواندن دیگران با الفاظ تحقیرآمیز یا به اشکال غیرمستقیم تر مانند طرد و شایعه سازی باشد (اولویوس، ۱۹۹۶؛ بیرامی و علائی، ۱۳۹۲؛ نریمانی، قاسمی نژاد و رستم اوغلی، ۱۳۹۴؛ بشرپور و زردی، ۱۳۹۸؛ صمدی فرد و نریمانی، ۱۳۹۷).

قربانی-قلدری؛ یعنی اینکه یک دانش آموز به سبب فشارها و فعالیت های منفی یک یا چند دانش آموز دیگر به کرات مرتکب قلدری شود یا به عنوان قربانی در مقابل رفتارهای قلدری، مورد تهدید و آزار و اذیت قرار گیرد (گریدلر و اولویوس^۸، ۲۰۰۳). نتایج برخی از پژوهش ها (هوفر و داومن^۹، ۱۹۹۵؛ کیشتر و گاتلین، ۱۹۸۹) نشان داد که افراد با ناتوانی یادگیری تجربه مدرسه خود

4. Mayer, Salovey, Caruso, & Sitarenios

5. Klassen

6. Baird, Scott, Dearing & Hamill

7. Bullying - Victim

8. Gredler & Olweus

9. Hughes & Dawson

10. leary, Schrendorfer & Haupt

11. Bryan, Pearl, Donahue, Bryan, & Pflaum

12. Yu, Boca & Cormack

قلدری-قربانی از سری پرسشنامه‌های خودگزارش دهی است که در سال ۱۹۸۶ توسط دان اولوئوس ساخته شد و در سال ۱۹۹۶ مورد تجدید نظر قرار گرفت. این پرسشنامه شامل چهار سؤال در مقیاس لیکرت است که به تجربیات دو ماه گذشته مربوط به قلدری افراد می‌پردازد. روایی و پایایی پرسشنامه در سال ۱۹۹۴ توسط سازنده پرسشنامه از طریق همبستگی درونی ۰/۸ و ۰/۹ گزارش شده است (کیانی‌راد، ۱۳۸۹).

روش اجرا

شیوه اجرا در این پژوهش به این صورت بود که محقق با تهیه معرفی‌نامه از طرف دانشگاه و با کسب اجازه از اداره آموزش و پرورش شهرستان گرمی و مشخص کردن نمونه در مدارس راهنمایی شهرستان گرمی حضور یافت. برای مقایسه این کودکان با کودکان بدون مشکلات یادگیری هم‌تاسازی صورت گرفت.

بدین ترتیب با مراجعه به مدرسه‌ای که دانش‌آموزان مبتلا به اختلالات یادگیری مشغول به تحصیل بودند، از همان پایه تحصیلی، دانش‌آموزان بدون مشکلات یادگیری انتخاب شدند و هریک از آزمون‌های یادشده طی مراحل مختلف روی این دانش‌آموزان اجرا شد و سپس داده‌های خام به‌دست‌آمده با استفاده از نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

نتایج

در پژوهش حاضر از آمار توصیفی برای بررسی میانگین و انحراف معیار استفاده شد و به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها با توجه به ماهیت متغیرها و فرضیه تحقیق از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره مانوا^{۱۶} استفاده شد. همان‌طور که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود، میانگین خودکنترلی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری برابر ۶۱/۲۷ و در دانش‌آموزان بدون اختلال یادگیری برابر ۸۶/۱۳ است. همچنین، میانگین رفتار قلدری-قربانی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری به ترتیب برابر با ۱۴/۸۰ و ۱۱/۴۴ و دانش‌آموزان بدون اختلال یادگیری به ترتیب برابر

شهرستان گرمی مراجعه کرده بودند (n=۳۵). از بین آن‌ها نمونه‌ای به حجم سی نفر با توجه به ملاک‌های ورود به پژوهش، از جمله دارا بودن ملاک‌های تشخیصی برای ناتوانی یادگیری بر اساس DSM-5 و با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و همچنین تعداد سی نفر از دانش‌آموزان عادی به صورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای از مدارس متوسطه اول شهرستان گرمی انتخاب و با گروه ناتوان یادگیری هم‌تا شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای زیر استفاده شد:

پرسش‌نامه خودکنترلی^{۱۳}

یک پرسش‌نامه خودگزارش دهی است که توسط تانجی، تانگنی، باومایستر و بون^{۱۴} (۲۰۰۴) ساخته شده و از ۳۶ عبارت تشکیل شده است. این جملات در یک طیف لیکرت پنج درجه‌ای «اصلاً شباهت ندارد=۱»، «کمی شباهت دارد=۲»، «بی‌نظر=۳»، «شباهت زیاد=۴» و «شباهت خیلی زیاد=۵» در نظر گرفته شده است. نمره کل افراد در آزمون، در کمترین حالت صفر و بیشترین ۱۴۴ بود.

برای بررسی اعتبار و روایی، پرسش‌نامه در دو مطالعه، روی دو گروه دانشجوی دوره کارشناسی اجرا شده است. پایدار درونی تخمین‌های پایایی بالا بودند. در پایایی آزمون-س آزمون مقیاس جدید خودکنترلی، ۲۳۳ نفر در مطالعه تانجی به سؤالات آزمون برای بار دوم، در جلسه سوم که تقریباً سه هفته بعد اجرا شد، پاسخ گفتند. پایایی آزمون-س آزمون برای نمره کل خودکنترلی ۰/۸۹ و برای مقیاس خودکنترلی فرم کوتاه ۰/۸۷ بود (تانجی و همکاران، ۲۰۰۴).

پرسش‌نامه قلدری-قربانی اولویوس^{۱۵}

برای سنجش قلدری در مدرسه از برگردان فارسی پرسش‌نامه قلدری اولوئوس (۱۹۹۶) می‌توان استفاده کرد. پرسش‌نامه

13. Self-control Questionnaire

14. Tangney, Baumeister, & Boone

15. Olivia's Bullying – victim Questionnaire

16. Multivariate Analysis of Variance (MANOVA)

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای خودکنترلی و رفتار قلدری-قربانی در دانش‌آموزان با یا بدون ناتوانی یادگیری

متغیر	دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری			دانش‌آموزان عادی		
	میانگین ± انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	میانگین ± انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
خودکنترلی	۶۱/۲۷ ± ۸/۲۷	-۰/۳۵	-۰/۹۸	۸۶/۱۳ ± ۱۰/۹۷	-۰/۳۹	۰/۰۹
رفتار قربانی	۱۴/۸۰ ± ۵/۰۷	۱/۶۳	۱/۴۱	۱۰/۳۳ ± ۴/۶۲	۱/۵۴	۱/۱۵
رفتار قلدری	۱۱/۴۴ ± ۲/۰۹	۱/۴۵	۰/۹۶	۱۰/۰۳ ± ۲/۱۲	۱/۷۹	۱/۴۳

جدول ۲. نتایج آزمون باکس برای بررسی ماتریس همگنی واریانس-کوواریانس دو گروه

باکس	F	df 1	df 2	P
۱۵/۱۴۷	۱/۴۶۱	۱۰	۱۶۰۸۲/۸۶۹	۰/۱۴۷

مجله علمی پژوهشی
ناتوانی های یادگیری

یادگیری به ترتیب کمتر، بیشتر و بیشتر از دانش آموزان عادی است (جدول شماره ۴).

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه خودکنترلی با رفتار قلدری-قربانی در دانش آموزان دچار اختلال یادگیری خاص و دانش آموزان بهنجار انجام گرفت که نتایج پژوهش نشان داد که میانگین نمرات خودکنترلی و رفتار قلدری-قربانی به طور معنادار در دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری به ترتیب کمتر، بیشتر و بیشتر از دانش آموزان عادی است. یافته های پژوهش حاکی از وجود تفاوت در نمره خودکنترلی دانش آموزان با یا بدون ناتوانی یادگیری است. به این معنی که دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری خودکنترلی کمتری را نسبت به دانش آموزان عادی تجربه می کنند.

این یافته ها را می توان با یافته های ابوالقاسمی و همکاران (۱۳۹۳)، زاهد و همکاران (۱۳۹۱)، کلاسن (۲۰۱۰)، ببرد و همکاران (۲۰۰۹) و فالک و همکاران (۱۹۹۴) که نشان دهنده خودکنترلی پایین در دانش آموزان دچار اختلال یادگیری است، همسو دانست. این کودکان اغلب نمی توانند به راحتی برای خود دوست پیدا کنند و فاقد دوست و هم بازی هستند و اغلب

با ۱۰/۳۳ و ۱۰/۰۳ است.

جدول شماره ۲، آزمون باکس فرض همگنی ماتریس-کوواریانس دو گروه دانش آموزان در متغیرهای خودکنترلی، رفتار قربانی و رفتار قلدری را تأیید می کند ($P=0/147$)، $(BoxM=15/147)$ ، یعنی فرض $H=0$ که اشاره به همگن بودن ماتریس های کوواریانس متغیرهای مورد نظر دارد، معنادار و مورد تأیید است؛ بنابراین فرض صفر پذیرفته می شود و این بدان معنا است که ما شاهد برابری ماتریس های کوواریانس مشاهده شده متغیرهای تحقیق در بین دو گروه دانش آموزان با ناتوانی یادگیری و عادی هستیم.

نتایج جدول شماره ۳، نشان می دهد که واریانس های دو گروه دانش آموزان با ناتوانی یادگیری و عادی در متغیرهای خودکنترلی اجتماعی ($F=0/948$ و $P=0/334$)، رفتار قربانی ($F=0/285$ و $P=0/595$) و رفتار قلدری ($F=0/491$ و $P=0/486$) در سطح جامعه با هم برابر هستند.

نتایج تحلیل واریانس چندمتغیری نشان داد که بین دو گروه دانش آموزان با یا بدون ناتوانی یادگیری تفاوت وجود دارد و میانگین نمرات خودکنترلی ($F=98/253$)، رفتار قلدری ($F=6/601$) و قربانی ($F=12/712$) به طور معنادار در دانش آموزان دچار ناتوانی

جدول ۳. نتایج آزمون لوین برای بررسی برابری واریانس دو گروه در متغیرهای خودکنترلی، شیوع قلدری، رفتار قربانی و رفتار قلدری

متغیرها	آزمون لوین	df	df خطا	P
خودکنترلی	۰/۹۴۸	۱	۵۸	۰/۳۳۴
رفتار قربانی	۰/۲۸۵	۱	۵۸	۰/۵۹۵
رفتار قلدری	۰/۴۹۱	۱	۵۸	۰/۴۸۶

مجله علمی پژوهشی
ناتوانی های یادگیری

جدول ۴. نتایج واریانس چندمتغیری روی میانگین خودکنترلی، رفتار قربانی و رفتار قلدری در دانش آموزان با ناتوانی یادگیری

متغیر وابسته	SS	df	MS	F	P	η
خودکنترلی	۹۲۷۵/۲۶۷	۱	۹۲۷۵/۲۶۷	۹۸/۲۵۳	۰/۰۰۰	۰/۶۲۹
رفتار قربانی	۲۹۹/۲۶۷	۱	۲۹۹/۲۶۷	۱۲/۷۱۲	۰/۰۰۱	۰/۱۸۰
رفتار قلدری	۲۹/۴۰۰	۱	۲۹/۴۰۰	۶/۶۰۱	۰/۰۱۳	۰/۱۰۲

مجله علمی پژوهشی
ناتوانی های یادگیری

تشخیص و درمان افراد دچار ناتوانی یادگیری به خودکنترلی و رفتار قلدری-قربانی توجه لازم صورت گیرد.

همچنین با توجه به اکتسابی بودن خودکنترلی، آموزش این مهارت با استفاده از راهبردها و مدل های مناسب برای دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری پیشنهاد می شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

تمامی اصول اخلاقی در این مقاله در نظر گرفته شده است. شرکت کنندگان در جریان هدف تحقیق و مراحل اجرای آن قرار گرفتند. آنها همچنین از محرمانه بودن اطلاعات خود اطمینان داشتند و می توانستند هر زمان که بخواهند مطالعه را ترک کنند و در صورت تمایل، نتایج تحقیق در اختیار آنها قرار خواهد گرفت.

حامی مالی

این تحقیق هیچ کمک مالی از سازمان های مالی در بخش های عمومی، تجاری یا غیر انتفاعی دریافت نکرد.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان به طور یکسان در تهیه این مقاله مشارکت داشتند.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ بحثی بر سر منافع خود را ابراز نکردند.

اوقات در زنگ های تفریح و ورزش تنها در گوشه های ایستاده اند و همکلاسی های شان، آن ها را در بازی و جمع خود نمی پذیرند یا داخل کلاس خود باقی می مانند. با توجه به اینکه دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری بازخوردهای مثبت کمتر و ناکامی های بیشتری نسبت به دانش آموزان عادی دریافت می کنند، به نظر قابل توجه است که دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری خودکنترلی کمتری نسبت به دانش آموزان عادی داشته باشند.

از دیگر نتایج پژوهش حاضر، وجود تفاوت در نمره رفتار قلدری-قربانی دانش آموزان دچار ناتوانی یادگیری و عادی است که نمره رفتار قلدری-قربانی در دانش آموزان ناتوانی یادگیری بیشتر است. این یافته ها را می توان با یافته های لری و همکاران (۱۹۹۵)، کیشنر و همکاران (۱۹۸۹)، برلیان (۱۹۷۶)، هوفز و همکاران (۱۹۹۵) و یو و همکاران (۲۰۰۶) همسو دانست.

نتایج پژوهش یو و همکاران (۲۰۰۶) حاکی از این بود که کودکان با ناتوانی یادگیری نسبت به کودکان بدون ناتوانی یادگیری دو برابر بیشتر احتمال دارد که سطوح بالایی از مشکلات رفتاری نشان دهنده ناتوانی یادگیری را که یکی از علل تأثیرگذار و زیربنایی انجام رفتارهای قلدری است، نشان دهند. همچنین دانش آموزان با ناتوانی یادگیری در معرض خطر قربانی شدن نیز هستند.

برای تبیین این یافته می توان مطرح کرد که افرادی که به طور مدام مورد قلدری قرار می گیرند، دیگر از مدرسه و نظام تحصیلی لذت نمی برند، میزان شادکامی و خودکنترلی آنها کاهش یافته و تأثیر قابل ملاحظه ای بر رفتار افراد می گذارد. این افراد به دلیل غیبت مکرر از لحاظ تحصیلی نیز افت کرده و مشکلات آنها تشدید می شود؛ بنابراین مشخص است که میزان خودکنترلی در آن ها کاهش یابد. این دانش آموزان وقتی که هیچ گونه سیستم حمایتی در مدرسه و یا بیرون از مدرسه ندارند؛ بنابراین غیبت کردن و افت تحصیلی از اولین علائم مورد قلدری قرار گرفتن خود را نشان می دهد. قلدری بیشتر در دانش آموزان عادی مورد بررسی قرار گرفته و در زمینه دانش آموزان با اختلال یادگیری کمتر تحقیق صورت گرفته است.

با توجه به اثرات بسیار مخرب رفتارهای قلدرانه بر دانش آموزان قلدری-قربانی لازم و ضروری بود تا در جهت روشن شدن چگونگی مواجهه با این پدیده و کاستن از اثرات مخرب آن بر زندگی دانش آموزان پژوهش هایی انجام شود، از جمله محدودیت های این مطالعه می توان به محدودیت منطقه ای (شهر گرمی) و محدودیت سنی (متوسطه اول) اشاره کرد.

پیشنهاد می شود در مطالعات بعدی به بررسی این متغیرها در دیگر مقاطع تحصیلی و شهرهای دیگر و با استفاده از سایر روش های پژوهشی و همچنین ابزارهای گردآوری داده ها همچون مصاحبه انجام شود. از لحاظ کاربردی نیز پیشنهاد می شود که در

منابع فارسی

- افروز، غ. ع. (۱۳۹۰). ناتوانی های یادگیری. اردبیل: دانشگاه محقق اردبیلی.
- ابوالقاسمی، ع.، برزگر، س. و رستم اوغلی، ز. (۱۳۹۳). اثربخشی آموزشی یادگیری خودتنظیمی بر خودکارآمدی و رضایت از زندگی در دانش آموزان دچار اختلال ریاضی. ناتوانی های یادگیری، ۲۱(۲)، ۶-۲۱.
- بیرامی، م. و علائی، پ. (۱۳۹۲). قلدری در مدارس راهنمایی و دخترانه: نقش شیوه های فرزندپروری و ادراک از محیط عاطفی خانواده. مجله روان شناسی مدرسه و آموزشگاه، ۲(۳)، ۳۸-۵۶.
- بشرپور، س. و زردی، ب. (۱۳۹۸). خصوصیات روان سنجی مقیاس تجربه قلدری-قربانی سایبری در دانش آموزان. مجله روان شناسی مدرسه و آموزشگاه، ۱۸(۱)، ۴۳-۵۷.
- زاهد، ع.، رجبی، س. و امیدی، م. (۱۳۹۱). مقایسه سازگاری اجتماعی، هیجانی تحصیلی و یادگیری خودتنظیمی در دانش آموزان با یا بدون ناتوانی یادگیری. مجله ناتوانی های یادگیری، ۱۱(۲)، ۴۳-۶۲.
- صمدی فرد، ح. ر. و نریمانی، م. (۱۳۹۷). نقش باورهای غیرمنطقی، خودکارآمدی و ذهن آگاهی در پیش بینی قلدری در دانش آموزان. مجله روان شناسی مدرسه و آموزشگاه، ۷(۳)، ۱۵۸-۱۳۸.
- صفری دهخوارقانی، ن. (۱۳۸۷). مقایسه اثربخشی شیوه کنترل تکانه پارکینسون و آموزش خودکنترلی بر کاهش تکانشوری نوجوانان دختر شهر تهران [آپایان نامه کارشناسی ارشد]. تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.
- قنبری، ع.، قنبری، م.، باقریان سرارودی، ر. و نادری لردجانی، م. (۱۳۹۲). مقایسه منبع کنترل، خودآگاهی شناختی و ترس از شکست در دانش آموزان با یا بدون ناتوانی های یادگیری. مجله ناتوانی های یادگیری، ۳(۱)، ۴۴-۵۹.
- کیانی راد، د. (۱۳۸۹). ارتباط بین قلدری در مدرسه با عزت نفس و تعلق به مدرسه بین دانش آموزان سالی دوم راهنمایی مدارس پسرانه شهر تهران [آپایان نامه کارشناسی ارشد]. تهران: دانشگاه تهران.
- کاکاوند، ع. ر. (۱۳۸۵). اختلال نقش توجه-بیش فعالی (نظریه و درمان). کرج: سرافراز.
- مرادی ثانی، ر. و خادمی، ع. (۱۳۹۶). بررسی تطبیقی کم خونی در دانش آموزان ابتدایی مبتلا به نارسایی توجه و عادی و ارتباط آن با اختلالات یادگیری. مجله ناتوانی های یادگیری، ۷(۱)، ۱۱۹-۱۳۵.
- نریمانی، م.، قاسمی نژاد، م. ع. و رستم اوغلی، ز. (۱۳۹۴). اثربخشی روش نگرانی مشترک بر بهزیستی روان شناختی دانش آموزان قربانی قلدری. مجله روان شناسی مدرسه، ۴(۴)، ۱۶۱-۱۴۳.

References

- Afroz, G.A. (2012). [Learning disabilities (Persian)]. Ardebil: University of Mohaghegh Ardabili. http://opac.nlai.ir/opac-prod/search/briefListSearch.do?command=FULL_VIEW&id=2843355&pageStatus=1&sortKeyValue1=sortkey_title&sortKeyValue2=sortkey_author
- Abolghasemi, A., Barzegar, S., & Rostamogli, Z. (2014). [The effectiveness of self-regulation learning training on academic motivation and self-efficacy of students with mathematics disorder (Persian)]. *Journal of Learning Disabilities*, 4(2), 6-21. http://jld.uma.ac.ir/article_258.html?lang=en
- Bryan, T. H. (1976). Peer popularity of learning-disabled children: A replication. *Journal of Learning Disability*, 9(5), 307-311. [DOI:10.1177/002221947600900508]
- Bryan, T., Pearl, R., Donahue, M., Bryan, J., & Pflaum, S. (1983). The Chicago in statute for the study of learning disabilities. *Exceptional Education Quarterly*, 4(1), 1-23. [DOI:10.1177/074193258300400106]
- Bryan, J. H. (1976). Peer popularity of learning disabled children. *Journal of learning disability*, 9, 307-311. [DOI:10.1177/002221947600900508]
- Baird, G. L., Scott, W. D., Dearing, E., & Hamill, S. K. (2009). Cognitive self-regulation in youth without learning disabilities: Academic self-efficacy, theories of intelligences, learning VS. Performance goal preferences, and effort attributions. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 28(7), 881-908. [DOI:10.1521/jscp.2009.28.7.881]
- Basharpour, S., & Zardi, B. (2019). [Psychometric properties of Cyber-Bullying/Victimization Experiences Questionnaire (CBVEQ) in students (Persian)]. *Journal of School Psychologist and Institutions*, 8(1), 43-57. http://jsp.uma.ac.ir/article_795.html?lang=en
- Bayrami, M., & Alaie, P. (2014). [Bullying in female middle schools: The role of parenting styles and perception of family's emotional environment (Persian)]. *Journal of School Psychologist and Institutions*, 2(3), 38-56. http://jsp.uma.ac.ir/article_71.html?lang=en
- Ghanbari, A., Ghanbari Talb, M., Bagerian, R., & Nadri Lordjani, M. (2013). [A comparative locus of control, cognitive self-consciousness and fear of failure, students with and without learning disabilities (Persian)]. *Journal of Learning Disabilities*, 3(1), 44-59. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?ID=353136>
- Olweus, D. (2003). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Malden, MA: Blackwell publishing, 140 pp., \$25.00. *Psychology in the Schools*, 40(6), 699-700. [DOI:10.1002/pits.10114]
- Hughes, W., & Dawson, R. (1995). Memories of school: Adult dyslexics recall their school days. *Support for Learning*, 10(4), 181-184. [DOI:10.1111/j.1467-9604.1995.tb00037.x]
- Klassen, R. M. (2010). Confidence to manage learning: The self-efficacy for self-regulated learning of early adolescents with learning disabilities. *Learning Disabilities Quarterly*, 33(1), 19-30. [DOI:10.1177/073194871003300102]
- Kiani, R. D. (2000). [The relationship between bullying in school and self-esteem and belonging to the school among second year middle school students in Tehran (Persian)] [MA thesis]. Tehran: University of Tehran.
- Kavavand, A. R. (2006). [Attention deficit-hyperactive disorder (Persian)]. Karaj: Sarafraz. http://opac.nlai.ir/opac-prod/search/briefListSearch.do?command=FULL_VIEW&id=971678&pageStatus=1&sortKeyValue1=&sortKeyValue2=
- Kaushal, Ritu., & Kwantes, C. T. (2006). The role of culture and personality in choice of conflict management strategy. *International Journal of Inter-cultural Relations*, 30(5), 579-603 [DOI:10.1016/j.ijintrel.2006.01.001]
- Leary, M. R., Schreindorfer, L. S., & Haupt, A. L. (1995). The role of low self-esteem in emotional and behavioral problems: Why is low self-esteem dysfunctional? *Journal of Social and Clinical Psychology*, 14(3), 297-314. [DOI:10.1521/jscp.1995.14.3.297]
- Martin, A. J. & Marsh, H. W. (2008). Workplace and academic buoyancy: Psychometric assessment and construct validity amongst school personnel and students. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 26(2), 168-184. [DOI:10.1177/0734282907313767]
- Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. R., & Sitarenios, G. (2003). Measuring emotional intelligence with the MSCEIT V2.0. *Emotion (Washington, D.C.)*, 3(1), 97-105. [DOI:10.1037/1528-3542.3.1.97] [PMID]
- Moradisani, R., & Khademi, A. (2017). [A comparative study of anemia in primary students with attention deficit and its relationship with learning disorders (Persian)]. *Journal of Learning Disabilities*. 7(1), 119-135. [DOI:10.22098/JLD.2017.580]
- Narimani1, M., Ghaseminejad, M. A., & Rostamoghli, Z. (2016). [The effectiveness of shared concern method in wellbeing of student's victims of bullying (Persian)]. *Journal of School Psychologist and Institutions*, 4(4), 143-161.
- Olweus, D. (1996). *The Revised Olweus Bully/Victim Questionnaire*. Bergen, Norway: Research Centre for Health Promotion, University of Bergen.
- Safari, D. N. (2009). [Comparison of the effectiveness of Parkinson's impulse control method and self-control training on reducing impulsivity in female adolescents in Tehran (Persian)] [MaA thesis]. Tehran: Allameh Tabataba'i University.
- Samadifard, H., & Narimani, M. (2018). [The role of irrational beliefs, self-efficacy and mindfulness in the prediction of bullying in the student (Persian)]. *Journal of School Psychologist and Institutions*, 7(3), 138-158. http://jsp.uma.ac.ir/article_734.html?lang=en
- Tangney, J. P., Baumeister, R. F., & Boone, A. L. (2004). High self-control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success. *Journal of Personality*, 72(2), 271-324. [DOI:10.1111/j.0022-3506.2004.00263.x] [PMID]
- Yu, J. W., Buka, S. L., McCormick, M. C., Fitzmaurice, G. M., & Indurkha, A. (2006). Behavioral problems and the effects of early intervention on eight-year-old children with learning disabilities. *Maternal and Child Health Journal*, 10(4), 329-338. [DOI:10.1007/s10995-005-0066-7] [PMID]
- Zahid, A., Rajabi, S., & Omid, M. (2012). [Comparison of social adjustment-academic emotion and self-regulated learning in students with and without learning disabilities (Persian)]. *Journal of Learning Disabilities*, 1(2), 43-62. http://jld.uma.ac.ir/article_96.html?lang=en